

NERIJUS VYŠNIAUSKAS

Popiežiškasis Romos Saleziečių universitetas

ŠILUVOS ŠVENTOVĖS ADMINISTRAVIMAS PAGAL KANONŲ TEISĖS KODEKSAŲ

Administration of Šiluva Sanctuary
According to the Code of Canon Law

SUMMARY

The article presents the results of research disclosing the administration of iluva sanctuary in the light of the Code of Canon Law. According to the norms of the Code of Canon Law, the Blessed Virgin Mary Church and the Chapel of the Revelation of iluva have the sanctuary status of united sacral space. During festivals and thanks to the efforts of communities and societies, worship of the Blessed Virgin Mary, with the purpose of sanctification of God's nation, is expressed in the sanctuary where the faithful can get greater ways of salvation. Granting and earning of the *Šilinių* feast is administrated within the norms of the Code of Canon Law. Today Šiluva is not only a spiritual but also a cultural and educational centre administrated according to the norms of the Church's Code of Law. Provided data shows that iluva sanctuary is a sacred place. The results of research validate the hypothesis, posed at the beginning of the research, that iluva sanctuary (church, miraculous picture of the Mother of God with child Jesus, chapel of the Revelation of the Blessed Virgin Mary, Lourdes) is administrated in the light of the Code of Canon Law.

SANTRAUKA

Stripsnyje pristatomi atlikto tyrimo rezultatai, atskleidžiantys Šiluvos šventovės administravimą kanonų teisės kodekso atžvilgiu. Pagal kanonų teisės kodekso normas Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčia ir Apsireiškimo koplyčia turi vienos sakralinės erdvės šventovės statusą. Šioje šventovėje šventėmis bei bendruomenių ir draugijų dėka reiškiasi Švč. M. Marijos gerbimas, kurio tikslas yra Dievo tautos šventėjimas ir kur tikintiesiems numatyti gausnesni išganymo būdai. *Šilinių* atlaidų suteikimas ir pelnytas tvarkomas pagal kanonų teisės kodekso normas. Šiandien Šiluva yra ne vien dvasinis, bet ir kultūrinis bei švietėjiškas centras – administruojamas taikant Bažnyčios teisės kodekso normas. Pateikti duomenys parodo, kad Šiluvos šventovė yra šventa vieta.

RAKTAŽODŽIAI: Šiluva, šventovė, kanonų teisė, kodeksas, normos.

KEY WORDS: Šiluva, sanctuary, canon law, code, norms.

Tyrimo rezultatai pagrindžia jo pradžioje išsikelto hipotezę, kad Šiluvos šventovė (bažnyčia, stebuklingas Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslas, Švč. M. Marijos apsišėrimo koplyčia, lurdas) yra administruojama vadovaujantis kanonų teisės kodeksu.

Šiluvos lurdas

Iki 1909 m. prieš Šiluvos bažnyčios frontoną buvo tuščia aikštė. Tuo pat metu caro valdžia ruošėsi tuščioje aikštėje pastatyti cerkvę. Tai išgirdęs Šiluvos klebonas Marcijonas Povilas Jurgaitis tuoj nupirko priešais bažnyčią esančią aikštę, aptvėrė ją tvora, aplink apšodino medeliais, iš „Petrapilio parvežė špižinę Dievo Motinos statulą ir pastatė ją sodnely“⁴⁸. Taip Šiluvoje aikštėje priešais bažnyčią pastatyta Švč. M. Marijos statula, liaudyje pavadinta *Šiluvos lurdu*.

Šiluvos Lurdo statulos pamaldumo tradicija pirmiausia tiesiogiai susijusi su Švč. M. Marijos apsišėrimo Šiluvoje ir Lurde (Prancūzijoje) istorijomis.

Istoriografiniai šaltiniai byloja, kad iki 1909 m. prieš parapijos bažnyčios frontoną buvusioje tuščioje aikštėje M. Jurgaitis buvo numatęs Švč. M. Marijos Apsišėrimo Lurdo grotoje Prancūzijoje 50-ies metų jubiliejaus paminėjimo proga pastatyti Švč. M. Marijos Apsišėrimo Lurdo grotoje Prancūzijoje statulos kopiją. Kaip tik ką minėta, jam pavyko užkirsti kelią caro valdžios kėslams pastatyti toje vietoje cerkvę, o jo paties pastatyta Švč. M. Marijos statula, liaudyje pavadinta *lurdu*, maldininkų buvo gausiai lankoma per Šiluvoje vykstančius Dievo Motinos Gimimo šventę atlaidus. Ji išstovėjo iki 1960 m.

Pirmosios sovietinės represijos Šiluvoje pasireiškė nuo 1958 m. Apie 1960 m. sovietų valdžia nukėlė Šiluvos *lurdo* statulą, o toje vietoje, kur ji stovėjo, pastatė

paminklą/plokštę „už Tarybų valdžią žuvusiems šiluviškiams“⁴⁹.

Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, 1991 m. plokštė perkelta į kapines, o 1992 m. priešais baziliką aikštėje buvo sugražinta *Šiluvos lurdo* statula⁵⁰. 2008 m., minint Švč. Mergelės Marijos Apsišėrimo Šiluvoje 400-ųjų metų jubiliejų, Kauno arkivyskupo, metropolito Sigito Tamkevičiaus SJ iniciatyva ši statula buvo padengta bronzą.

Šventės/atlaidai

Visi sakraliniai Šiluvos šventovės objektai yra lankomi švenčių/atlaidų dienomis: per Švč. M. Marijos Nekaltą Prasidėjimą (gruodžio 8 d.), per Švč. M. Marijos Apsilankymą (gegužės 31 d.), per Švč. M. Marijos Gimimo (*Šilinių*) oktavą [rugsėjo 8–15 d.], per Švč. M. Marija Sopulingąją (rugsėjo 15 d.) bei kiekvieno mėnesio 13-tą dieną, per vadinamąjį Švč. M. Marijos užtarimą.

Kanonų teisės kodekse bei Lietuvos Vyskupų Konferencijos patvirtintų privalomų švenčių sąrašė randame tokias Švč. M. Marijos šventes: Švč. M. Marijos Dievo Gimdytojos šventę (Naujieji metai), Marijos Nekaltąjį Prasidėjimą (gruodžio 8 d.) ir Marijos Ėmimo į Dangų (Žolinė rugpjūčio 15 d.) [plg. kan.1246 §1]⁵¹. Pastebime, kad Šiluvoje, be Kodekse bei Lietuvoje minimų švenčių sąrašė nurodytų švenčių, taip pat yra švenčiamos Švč. Mergelės Marijos Gimimo (*Šilinės*), Švč. M. Marijos Sopulingosios bei kiekvieno mėnesio 13-os dienos šventės. Kokia šių švenčių kilmė?

Katalikų Bažnyčios kalendoriuje viena iš pirmųjų švenčių, švenčiamų Advento pradžioje – Švč. Marijos Nekaltas Prasidėjimas (gruodžio 8 d.). Ši šventė, tik kitu – Nekalto šv. Onos Prasidėjimo – vardu Rytuose švenčiama jau VII a. Vakarų Bažnyčioje tikroju vardu (Nekalto Marijos Prasidėjimo) imta švęsti pirmiausia Pietų Italijoje ir Airijoje IX a., Anglijoje – XI a., Prancūzijoje ir Vokietijoje – XII a. Lenkijoje apie ją žinoma nuo 1396 metų⁵². Marijos Nekalto Prasidėjimo šventė Lietuvoje užfiksuota 1439 m., kai Bazelio Susirinkimas 1439 m. rugsėjo 17 d. nusprendė, jog tikėjimas Nekaltuoju Marijos Prasidėjimu atitinka Bažnyčios mokymą. Remdamasis Susirinkimo įsaku, vyskupas Motiejus įsakė visoje savo vyskupijoje švęsti Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę. Tuo pačiu Susirinkimo dekretu gruodžio 8-oji diena paskelbta Nekalto Prasidėjimo švente. Galutinai šią šventę aprobavo pop. Sikstas IV 1476 m., o pop. Klemensas XI 1708 m. įsakė ją švęsti visoje Bažnyčioje⁵³.

Kita šventė – Švč. M. Marijos Apsilankymas. Ji turi biblinį pagrindimą – Marijos apsilankymas pas savo giminaitę Elzbietą (Lk 1, 39–56). Pirmieji šią šventę 1263 m. įvedė vienuoliai pranciškonai. 1389 m. ją pripažino popiežius Urbonas VI. Iki 1969 m. ši šventė buvo švenčiama liepos 2 d., arba Jono Krikštytojo gimimo šventės oktavos paskutinę dieną. Po 1969 m. Romos kalendoriaus reformos ji buvo perkelta į gegužės 31 d., kad būtų tarp Viešpaties Apreiškimo ir Jono Krikštytojo gimimo švenčių ir tiksliau atspindėtų Evangelijoje aprašytų įvykių chronologiją⁵⁴.

Švč. M. Marijos Gimimo šventės išta-
kos siekia pirmuosius krikščionybės am-

žius. Švč. Mergelė Marija – Joakimo ir Onos dukra, kilusi iš karališkos Dovydo giminės. Tradiciškai teigiama, kad jos tėvai ilgai buvę bevaikiai. Marija gimė Jeruzalėje. Nuo VII a. jos Gimimo diena Romoje švenčiama rugsėjo 8 d., o nuo XI a. visoje Vakarų Bažnyčioje. Švč. M. Marijos Gimimo šventė kartu su Viešpaties (gruodžio 25 d.) ir Jono Krikštytojo (birželio 24 d.) gimimo dienomis yra vienintelės Romos kalendoriuje *Gimimo šventės*⁵⁵. Lietuvoje ji pradėta švęsti nuo XVI a.⁵⁶ Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo atlydus Romoje išrūpino pats bažnyčios Šiluvoje steigėjas Petras Gedgaudas. Lietuvos Katalikų Bažnyčios istorija liudija, kad Dievo Motinos Gimimo šventę be lietuvių mėgo ir kaimynai latviai bei prūsai katalikai. Iš pastoriaus Martyno Mažvydo apie 1551 m. hercogui Albrechtui rašyto skundo sužinome, kad Ragainės protestantai per Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventę vyksta į Šiluvą ir atlieka ten „pasibaisėtina stambeldystė“⁵⁷.

Pradžioje šie atlydai buvo švenčiami vieną dieną. Nuo 1775 m., popiežiui Pijui VI leidus, Šiluvoje šie atlydai buvo švenčiami visą oktavą – 8 dienas⁵⁸. Šiluvoje atlydai prasideda Švč. M. Marijos Gimimo iškilme ir baigiasi Švč. M. Marijos Sopulingosios švente⁵⁹.

Kita šventė – Švč. M. Marija Sopulingoji. Ji išplito II-ojo tūkstantmečio pradžioje benediktinų ir cistersų vienuolyuose. 1423 m. šventė jau žinoma Austrijoje ir Vokietijoje. Nuo 1668 m. šią šventę pradėjo švęsti vienuoliai servitai. 1724 m. popiežius Benediktas XIII paskyrė jai paminėti penktadienį prieš Verbų sekmadienį. Popiežius Pijus VII, atsidėkodamas už sugrįžimą iš Napoleono armijos nelaisvės, šią šventę nurodė švęsti rugsėjo

trečiajį sekmadienį. 1913 m. šią šventę įtraukė pop. Pijus X, naujajame Romos bažnytiniame kalendoriuje nurodęs ją minėti rugsėjo 15 d.⁶⁰ Kartu su krikščionyste šventė pasiekė ir Lietuvą.

Šiandien Šiluvoje kiekvieno mėnesio 13-tą dieną yra švenčiama vadinamoji Švč. M. Marijos užtarimo šventė. Ši šventė atsirado 1981 m., kada kiekvieno mėnesio 13 d. atsirado tradicija nuvykti į Šiluvą ir išklausti šventų Mišių. Šios tradicijos iniciatoriai – tuometinis Šiluvos klebonas kunigas Vaclovas Grauzlys ir monsinjoras Juozas Žemaitis (dabar vyskupas emeritas, – N. V.). 1983 m. kunigai V. Grauzlys ir J. Žemaitis iš Maskvos į Šiluvą atvežė Airijos katalikų kaip solidarumo ženklą Lietuvos katalikams padovanotą Švč. M. Marijos statulą⁶¹. Taip šios statulos pagerbimas kiekvieno mėnesio 13-tą dieną sukūrė šios šventės tradiciją, kuri gyvuoja ir šiandien.

Šiluvos šventovėje atlidai buvo ir yra gaunami Švč. M. Marijos, Dievo Motinos Gimimo (*Šilinių*) oktavos šventės metu.

Atlaidai – „laikiniosios baudmės už nuodėmes, kurių kaltė jau panaikinta, atleidimas Dievo akivaizdoje; juos gauna aiškiai nurodytomis sąlygomis tinkamai pasirengęs krikščionis, tarpininkaujant Bažnyčiai, kuri, būdama atpirkimo vaisių dalytoja, turi galios skirstyti ir suteikti atsilyginimo malonę iš Kristaus ir Jo šventųjų nuopelnų lobyno. Atlaidai esti daliniai arba visuotiniai, žiūrint, ar jie atleidžia tik dalį laikinosios baudmės už nuodėmes, ar ją visą. Atlaidai gali būti pritaikomi gyviesiems arba mirusiesiems.“⁶² Kanonų teisės kodekso normos, kalbėdamos apie atlidus ir jų pelnyimą, teigia, kad atlidai yra atsigrėžimas į Dievą dėl laikino pasidavimo nuodėmei,

už kurią jau yra atleista, laikinosios baudmės atleidimas, kurį tikintysis gauna išpildydamas tam tikras sąlygas su Bažnyčios pagalba iš jos lobyno (plg. kan. 992)⁶³. Be aukščiausiojo Bažnyčios autoriteto, vien tik tie gali teikti atlidus, kuriems ši galia duota įstatymo arba suteikta Romos popiežiaus. Ir joks kitas autoritetas išskyrus Romos popiežių negali kitiems suteikti galios skirti atlidus, tik tas, kuriam aiškiai buvo duota Apaštalų Sosto (plg. kan. 995)⁶⁴. Norintys gauti atlidus turi būti pakrikštyti, neekskomunikuoti ir būti malonės būklėje. Kad asmuo būtų pajėgus priimti atlidus, turi turėti intenciją juos priimti, išpildyti nurodytas sąlygas nurodytu laiku ir tinkamu būdu, sutinkamai su dovanojimo būdu (plg. kan. 996)⁶⁵. Taip pat teikiant ir naudojant atlidus turi būti laikomasi ir kitų daliniuose Bažnyčios įstatymuose esančių nurodymų (plg. kan. 997)⁶⁶.

Visuotinius atlidus, kaip ir jubiliejinius, galima gauti tokiomis sąlygomis vieną kartą per dieną sau arba už mirusius: a) tinkamas pasirengimas. Atlaidų negalime gauti, jeigu nesame Dievo malonės būklėje. Norint gauti visuotinius ir jubiliejinius atlidus, reikia būti neprisiršusiam prie jokios, kad ir lengvos nuodėmės; b) trys sąlygos: 1) sakramentinė išpažintis (asmeninė ir pilna), 2) komunija (nebūtinai Šv. Mišių metu); c) pasimelsti popiežiaus intencija („Tėve mūsų“ ir „Sveika, Marija“, tačiau galima kalbėti ir kitas maldas)⁶⁷.

Kartą per dieną ir kiekvieną dieną galima pelnyti visuotinius atlidus ir už šias dvasines pratybas: a) bent pusvalandį adoruoti Švč. Sakramentą; b) bent pusvalandį skaityti arba klausytis Šventojo Rašto; c) apeiti Kryžiaus kelius;

d) kalbėti rožinį; e) pamaldžiai recituoti himną *Akathistos* arba *Oficium Paraclisis*; i) piligriminės kelionės metu aplankyti bent vieną iš keturių didžiųjų Romos bazilikų⁶⁸.

Šiuo metu *Šilinių* atleidai yra tvarkomi ir nustatomi remiantis Apaštalinės Penitenciarijos ir Kauno arkivyskupo metropolito dekretais. Štai 1999 m. rugsėjo 8 d. pasirašytame Apaštalinės Penitenciarijos dekrete septyneriems metams yra numatomi atleidai, įvykdant įprastines sąlygas: a) atleidų aštuondienio pradžioje arba pabaigoje; b) kai švenčiama Eucharistija kokia nors ypatinga proga, vadovaujant pačiam arkivyskupui arba kuriam nors jo įgaliotam asmeniui; c) kai į šventovę atvykstama grupėmis; d) vieną kartą, atskiriems tikintiesiems laisvai pasirinkus dieną. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, remdamasis Apaštalinės Penitenciarijos jam suteikta galia, savo papildomu dekretu patvirtino Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo (*Šilinių*) atleidų suteikimą nuo rugsėjo 8 iki rugsėjo 15 d. imtinai.

Šiandien švenčiant *Šilinių* atlaidus, atskiros oktavos dienos turi savo prasmę. Atskirose dienose yra meldžiamasi už šeimas, gydytojus, politikus, kariuomenę, dvasininkus ir pašaukimus, pašvęstojo gyvenimo narius, žemdirbius, mokytojus, ligonius ir invalidus, geradarius. Į atlaidus atvyksta pasimelsti Lietuvos ir užsienio šalių vadovai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę 1991 m. rugsėjo 8 d. per *Šilinių* atlaidus Lietuvos Respublikos vyriausybė paskelbė padėkos dieną Dievui ir Švč. M. Marijai už tai, kad tapome laisvi ir nepriklausomi⁶⁹. Tą pačią dieną kardinolas Vincentas Sladkevičius MIC ir tuometinis Aukščiausios Tarybos – Atkuriamojo Sei-

mo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis paaukojo Lietuvą Švč. M. Marijai⁷⁰.

Tikinčiųjų bendrijos, arba draugijos

Adminstruojant Šiluvos šventovę svarbų vaidmenį suvaidino čia veikusios tikinčiųjų bendrijos, arba draugijos.

Kanonų teisės kodeksas sako, kad tikintieji turi stoti tik į tas bendrijas, arba draugijas, kurios yra įsteigtos arba patvirtintos kompetentingo bažnytinio autoriteto, arba jo yra bent skatinamos ir girtinos (plg. kan. 298)⁷¹. Tikinčiųjų bendrijos gali būti viešos ir privačios. Privačiomis vadinamos tos, kurios yra įsteigiamos tikinčiųjų dėl minėtų tikslų. Kad tokia draugija būtų pripažįstama Bažnyčioje, kompetentingas autoritetas turi patvirtinti jos nuostatus. Jos išlieka privačios net po tokio pripažinimo (plg. kan. 229)⁷². Jokia bendrija negali vadintis katalikiška be bažnytinio autoriteto sutikimo (plg. kan. 300)⁷³.

Pagal šį kanonų teisės kodeksą apie 1858 m. Šiluvoje veikė Blaivybės brolija. Blaivybės judėjimo pradininkas buvo XIX a. vid. popiežius Pijus IX (1846–1878), kuris ragino viso pasaulio dvasininkus skelbti blaivybę. 1858 m. Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius subūrė Blaivybės sąjūdį⁷⁴. Blaivybės sąjūdis, kviesdamas ir net versdamas gyventi blaiviai, moraliai, pasauliečius aktyvino ir vienijo, daugeliui leido pasijusti atsakingais už savo Bažnyčią⁷⁵. Po 1863 m. sukilimo Vilniaus generalgubernatorius Michailas Muravjovas uždraudė visas tikinčiųjų brolijas⁷⁶, tarp jų ir Blaivybės, kurių viena, kaip jau minėjome, buvo ir Šiluvoje.

Bažnytinis autoritetas pats gali įsteigti tikinčiųjų bendrijas, kurios Bažnyčios

vardu perteikia krikščionišką mokslą, pasišvenčia viešo kulto skatinimui, siekia kitų dvasinių tikslų. Tokios bendrijos vadinamos viešosiomis draugijomis (plg. kan. 301)⁷⁷.

Istoriniai šaltiniai liudija, kad 1903–1926 m. Šiluvoje klebonaujant kunigui Marcijonui Jurgaičiui veikė kooperatyvas, Pavasario kuopa, Taupymo–skolinimosi, vargšams remti labdaros brolijos bei Vargšų prieglauda⁷⁸. Pavasario kuopos tikslas buvo rengti parapijos salėje įvairius religinius vaidinimus, tarp kurių žymiausias – rašytojo Mykolo Linkevičiaus parašyta drama „Marijos šventovė“, pasakojanti apie Švč. M. Marijos Apsireiškimą istoriją Šiluvoje. Taip siekta atitraukti maldininkus atlaidų metu nuo cirku, burtininkų, karuselių, kurių dvasia nesiderino su piligrimyste ir atlaidais⁷⁹.

1926 m. Šiluvoje kun. kleboną M. Jurgaitį pakeitęs kun. klebonas Povilas Katala buvo įsteigęs Katalikų Vyrų Sąjungos skyrių. Šaltinis, deja, nenurodo jo įsteigimo datos. Jo tikslas buvo organizuoti pamaldas, susirinkimus, padėti atvykusiems piligrimams, liudyti krikščionišką gyvenimą⁸⁰. Netrukus Šiluvoje taip pat pradėjo veikti Marijos legionas. Jis yra tarptautinis katalikų pasauliečių judėjimas, įkurtas 1921 m. Airijos sostinėje Dubline. Jo nariai, pritariant Bažnyčiai, pasauliui skelbia krikščioniškas tiesas. Jo tikslas yra Dievo garbė per jo narių šventumą, maldą, gerus darbus⁸¹.

Prie Šiluvos šventovėje veikusių bendruomenių, puoselėjusių Švč. M. Marijos Apsireiškimą Šiluvoje kultą, būtų galima priskirti ir mokyklą. Šiluvoje oficialiai datuojama pirmoji parapijinė mokykla buvo įsteigta XVII a. viduryje. Ją įsteigė kun. J. S. Kazakevičius. Mokykloje vaikai buvo mokomi veltui⁸². Yra ži-

noma, kad 1853 m. Šiluvos mokykloje mokėsi 16 mokinių⁸³.

1864 m. caro valdžia išleido įsakymą uždrausti visas lietuviškas mokyklas ir liepė steigti rusiškas. Vaikų auklėjimas buvo pavestas popams, o vaikai verčiami mokytis rusiškos kirilicos. Būtent tuo metu tokia rusiška mokykla veikė ir Šiluvoje⁸⁴. Taip norėta katalikybę išstumti iš žmonių gyvenimo, brukant jiems stačiatikybę.

XX a. pirmame dešimtmetyje atgavus spaudos laisvę, Šiluvos klebonas kun. M. Jurgaitis altarijos bute buvo įkūręs lietuvišką pradžios mokyklą⁸⁵.

Fiksuojama, kad daugelis iš Šiluvos mokyklą baigusių bendruomenės narių buvo Švč. M. Marijos gerbimo skelbėjai ir puoselėtojai, ypač sunkiais sovietinio ateizmo metais.

Atgavus nepriklausomybę, į Šiluvos šventovės administravimą įsitraukė ir kitos bendruomenės, kaip antai, seserys eucharistietės, kurios į Šiluvą atvyko 2002 m. Jos vidurinėje mokykloje moko tikybos, vykdo užklausinę veiklą: su mokyklos bendruomene stato spektaklius ir rodo juos miestelio gyventojams ir atvykstantiems piligrimams. Nuo 2002 m. Šiluvos kultūros namų salėje Šiluvos vidurinės mokyklos moksleiviai maldininkams rodo spektaklį „Marijos apsireiškimas piemenėliams“. Spektaklio režisierės mokytoja D. Buknytė ir s. Martyna SCC⁸⁶.

Viešos ir privačios bendrijos, kurios turi titulą, pavadinimą, turi turėti ir savo statutą, kuriame turi būti nusakomas jų veiklos tikslas arba socialinis objektas, buvimo vieta, valdymas, narystės sąlygos. Jame atsižvelgiama į laiko ir vietos poreikius, naudingumą, nustatomos veikimo formos (plg. kan. 304)⁸⁷.

Kita labai svarbi bendruomeninė institucija Šiluvoje – *Pop. Jono Pauliaus II namai*, kuri įkurta ir pašventinta Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus SJ 2003 m. rugsėjo 7 d. popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje dešimtmečio proga⁸⁸. Šiuose namuose yra Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos Parengiamasis kursas, kuriame jaunuoliai tiria savo pašaukimą ir tinkamumą siekti kunigystės. Be to, parengiamajame kurse kandidatai studijuoja dvasinio gyvenimo pagrindus, katekizmo įvadą, liturgijos įvadą, biblinę išganymo istoriją, asmens kultūrą, giedojimą.

Bažnyčios mokymas, kalbėdamas apie būsimų kunigų formavimą, akcentuoja, kad alumnai „sūnišku nuoširdumu temyli ir tegarbina Švenčiausiąją Mergele Mariją, kurią Jėzus Kristus, mirdamas ant kryžiaus, pavedė savo mokiniui kaip

motiną“⁸⁹. Taigi Šiluvos šventovė – vieta, ugdanti būsimus kunigus ir skiepijanti meilę ir pagarbą Dievo Motinai.

Labai svarbi institucija prie Šiluvos šventovės – „Švenčiausiosios Mergelės Marijos Apsireiškimo Šiluvoje 400 metų Jubiliejaus Komitetas“. Jo tikslas buvo padėti tinkamai pasirengti artėjančiam Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400-ųjų metų jubiliejui. Arkivyskupui metropolitui vadovaujant, Komiteto bendruomenės nariai organizavo bei koordinavo pasirengimą Jubiliejui ir Jubiliejaus šventimą.

Lietuvos vyskupų konferencija, siekdama įamžinti Lietuvoje 1993 m. viešėjusio popiežiaus Jono Pauliaus II atminimą, vietas, kuriose lankėsi Šventasis Tėvas, sujungė į vieną piligriminį kelią ir pritaikė jį piligriminio turizmo reikmėms. Vienas tokių įtrauktų sakralinių objektų – Šiluva.

IŠVADOS

Atliktas tyrimas leidžia daryti šias išvadas:

1. Pagal kanonų teisės kodekso normas Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčia ir Apsireiškimo koplyčia turi vieningos sakralinės erdvės šventovės statusą. Šioje šventovėje šventėmis bei bendruomenių ir draugijų veikla skleidžiasi Švč. M. Marijos gerbimas, kurio tikslas yra Dievo tautos šventėjimas, o tikintiesiems pramatyti gauseni išganymo būdai.
2. *Šilinių* atlaidų suteikimas ir pelnymas tvarkomas pagal kanonų teisės kodekso normas.
3. Šiandien Šiluva yra ne vien dvasinis, bet ir kultūrinis bei švietėjiškas

centras, kuris administruojamas taikant Bažnyčios teisės kodekso normas.

4. Pateikti duomenys rodo, kad Šiluvos šventovė yra šventa vieta.

Šios išvados pagrindžia darbe išsikelto hipotezę, kad Šiluvos šventovė (bažnyčia, stebuklingas Dievo Motinos su kūdikėliu Jėzumi paveikslas, Švč. M. Marijos apsireiškimo koplyčia, lurdas) yra administruojama vadovaujantis kanonų teisės kodeksu.

Šiluvos šventovė ir jos sakralinė erdvė buvo ir bus ateityje Lietuvos dvasinumo centras ir krikščioniškųjų vertybių sklaidos židinys.

Literatūra ir nuorodos

- ⁴⁸ Veronika Lileikienė, *Lietuvos lurdai XIX a. pab.–XXI a. pr: nuo inovacijos iki tradicijos*. Daktaro disertacija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2006, p. 37–38.
- ⁴⁹ *Vilniaus Verkių Kalvarijos*. Vilnius, 2004, p. 17.
- ⁵⁰ Artėjantys Šilinių atlydai: ką mena senieji gyventojai, *Kauno diena*, 1997, rugsėjo 5 d., p. 17 (be autoriaus).
- ⁵¹ *Bažnyčios žinios*. 1996 vasario 12, Nr. 3 < http://www.lcn.lt/b_dokumentai/Lietuvos_vyskupu_rastai/LVK-dekr_del-privalomu-b-svenciu1996.html.> [žiūrėta 2007 04 24]
- ⁵² J. Vaišnora, *Marijos garbinimas Lietuvoje*. Roma, 1958, p. 43.
- ⁵³ Ten pat.
- ⁵⁴ Mindaugas Puidokas, Švenčiausiosios Mergelės Marijos liturginės šventės ir jų reforma, *SOTER*. Kaunas. Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2000, Nr. 4 (32), p. 133–138.
- ⁵⁵ *Liturginis kalendorius 2002–2003*. Vilnius: Lietuvos Vyskupų Konferencija, 2002, p. 94.
- ⁵⁶ J. Vaišnora, *Marijos garbinimas Lietuvoje*, p. 48.
- ⁵⁷ Ten pat, p. 127, 344–345.
- ⁵⁸ Šiluva, *Lietuvių enciklopedija*, t. 29. Boston, U.S.A., 1963, p. 519–520.
- ⁵⁹ Br. Kviklys, *Lietuvos bažnyčios. Kauno arkivyskupija*, p. 406.
- ⁶⁰ A. Kajackas, *Bažnyčia liturgijoje. Liturgijos raida istorijoje*. Lietuvos katechetikos centras, 1998, p. 159–160.
- ⁶¹ *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika*, t. 6. Chicago, 1983, p. 478.
- ⁶² *Katalikų Bažnyčios katekizmas*. Kaunas, 1996, 1471.
- ⁶³ Can. 992 – Indulgentia est remissio coram Deo poenae temporalis pro peccatis ad culpam quod attinet iam deletis, quam christifidelis, apte dispositus et certis ac definitis condicionibus, consequitur ope Ecclesiae quae, ut ministra redemptionis, thesaurum satisfactionum Christi et Sanctorum auctoritative dispensat et applicat, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus*, AAS 75 (1983) pars II, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁶⁴ Can. 995 – 1 Praeter supremam Ecclesiae auctoritatem ii tantum possunt indulgentias elargiri, quibus haec potestas iure agnoscitur aut a Romano Pontifice conceditur. – 2 Nulla auctoritas infra Romanum Pontificem potest potestatem concedendi indulgentias aliis committere, nisi id ei a Sede Apostolica expresse fuerit indultum, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus*, AAS 75 (1983) pars II, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁶⁵ Can. 996 – 1 Ut quis capax sit lucrandi indulgentias debet esse baptizatus, non excommunicatus, in statu gratiae saltem in fine operum praescriptorum. – 2 Ut vero subiectum capax eas acquirere et opera iniuncta implere statuto tempore ac debito modo, secundum concessionis tenorem, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus*, AAS 75 (1983) pars II, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁶⁶ Can. 997 – Ad indulgentiarum concessionem et usum quod attinet, servanda sunt insuper cetera praescripta quae in peculiarius Ecclesiae legibus continentur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus*, AAS 75 (1983) pars II, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁶⁷ *Bažnyčios žinios*. 1999 m. spalio 31 d. Nr. 20. Didysis jubiliejus < <http://www.lcn.lt/bzinius/bz9920/920dj1.html>.> [žiūrėta 2007 04 20]
- ⁶⁸ Ten pat.
- ⁶⁹ Šiluva laukia maldininkų, *Kauno diena*. Kaunas, 1997, rugsėjo 2 d., p. 21.
- ⁷⁰ Artėjantys Šilinių atlydai: ką mena senieji gyventojai, *Kauno diena*. Kaunas, 1997, rugsėjo 5 d., p. 17.
- ⁷¹ Can. 298 – 1 In Ecclesia habentur consociationes distinctae ab institutis vitae consecratae et societatibus vitae apostolicae, in quibus christifideles, sive clerici sive laici sive clerici et laici simul, communi opera contendunt ad perfectiorem vitam fovendam, aut ad cultum publicum vel doctrinam christianam promovendam, aut ad alia apostolatus opera, scilicet ad evangelizationis incepta, ad pietatis vel caritatis opera exercenda et ad ordinem temporalem christiano spiritu animandum. – 2 Christifideles sua nomina dent iis praesertim consociationibus, quae a competenti auctoritate ecclesiastica aut erectae aut laudatae vel commendatae sint, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus*, AAS 75 (1983) pars II, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁷² Can. 299 – 1 Integrum est christifidelibus, privata inter se conventionem inita, consociationes

- constituere ad fines de quibus in can. 298, 1 persequendos, firmo praescripto can. 301, 1. – 2 Huiusmodi consociationes, etiamsi ab auctoritate ecclesiastica laudentur vel commendetur, consociationes privatae vocantur. – 3 Nulla christifidelium consociatio privata in Ecclesia agnoscitur, nisi eius statuta ab auctoritate competenti recognoscantur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁷³ Can. 300 – Nulla consociatio nomen catholicae sibi assumat, nisi de consensu competentis auctoritatis ecclesiasticae, ad normam can 312, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁷⁴ Vytautas Merkys, Vyskupas Motiejus Valančius ir blaivybės sąjūdis Vilniaus vyskupijoje 1858–1863 m., *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, t. 18. Vilnius, 2001, p. 31.
- ⁷⁵ Artūras Grickevičius, *Bažnyčios istorija*. Kaunas, 2003, p. 355.
- ⁷⁶ Antanas Šapoka, *Lietuvos istorija*. Vilnius, 1990, p. 491.
- ⁷⁷ Can. 301 – 1 Unius auctoritatis ecclesiasticae competentis est erigere christifidelium consociationes, quae sibi proponant doctrinam christianam nomine Ecclesiae tradere aut cultum publicum promovere, vel quae alios intendunt fines, quorum prosecutio natura sua eidem auctoritati ecclesiasticae reservatur. – 2 Auctoritas ecclesiastica competens, si id expedire iudicaverit, christifidelium consociationes quoque erigere potest ad alios fines spirituales directe vel indirecte persequendos, quorum consecutioni per privatorum incepta non satis provisum sit. – 3 Christifidelium consociationes quae a competenti auctoritate ecclesiastica eriguntur, consociationes publicae vocantur, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁷⁸ Byla Nr. 2. Parapijų bylos, KAKA.
- ⁷⁹ Byla Nr. 2. Parapijų bylos, KAKA.
- ⁸⁰ Byla Nr. 2. Parapijų bylos, KAKA.
- ⁸¹ *Legio Mariae*. Kaunas, 1995, p. 8–11.
- ⁸² J. Vaišnora, *Marijos garbinimas Lietuvoje*, p. 353.
- ⁸³ Gr. Valančius, *Žemaičių Didysis*, d. I–II. Los Angeles, California, U.S.A., 1978, p. 295.
- ⁸⁴ Juozas Jakštas, *Lietuvių tautos praeitis*, t. 3. Istorijos ir gretimųjų sričių neperiodinis leidinys. U.S.A. Chicago, 1976, p. 27.
- ⁸⁵ Byla Nr. 2. Parapijų bylos, KAKA.
- ⁸⁶ *Bažnyčios žinios*. 2002 rugsėjo 12, Nr. 17. Bažnyčia Lietuvoje < <http://www.lcn.lt/bzinius/bz0217/217b12.html>. > [žiūrėta 2007 04 30]
- ⁸⁷ Can. 304 – 1 Omnes christifidelium consociationes, sive publicae sive privatae, quocumque titulo seu nomine vocantur, sua habeant statuta, quibus definantur consociationis finis seu obiectum sociale, sedes, regimen et condiciones ad partem in iisdem habendam requisitae, quibusque determinantur agendi rationes, attentis quidem temporis et loci necessitate vel utilitate. – 2 Titulum seu nomen sibi eligant, temporis et loci usibus accomodatam, maxime ab ipso fine, quem intendunt, selectum, *Codex Iuris Canonici, Ioannis Pauli Pappae II promulgatus, AAS 75 (1983) pars II*, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer. Bonn, 1983.
- ⁸⁸ *Šiluva. Piligrimo vadovas*, p. 69.
- ⁸⁹ Jonas Paulius II, *Posinodinis apaštališkasis paraginimas „Pastores dabo vobis“*. Vilnius, 1996, sk. 45.